

۱. کلیات صوفی عشقوری

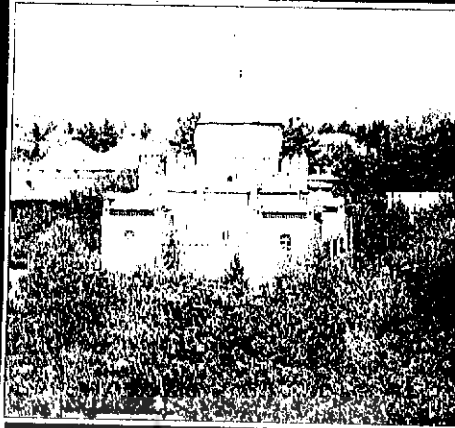
عبدالحمید وهاب زاده. - دهلی: آریانا کتب خانه، [بی تا]. ۲۷۸ ص. رقمی.
غلام نبی در سال ۱۲۷۱ هجری شمسی در کابل به دنیا آمد. وی با تخلص «عشقوری» شعر می سرود، بسیاری از اشعارش در جراید و روزنامه های آن زمان به چاپ رسید. عشقوری به سال ۱۳۵۸ هجری در سن هشتاد و هفت سالگی دار فانی را وداع گفت. اشعارش نشان از صمیمیت و تقوا، عرفان، خداشناسی و مشرب خاص او در تصوف می باشد.
چاپ اول کلیات عشقوری توسط حیدری در مطبعه کابل منتشر شده است.

نازم ای سرو سهی قامت رعنا/ ترا/ بنده خاص شوم نرگس شهلای ترا/ زنده باشی که به ما شیوه یاری داری/ حق کند در دل من بیش تمنای ترا/ گر دو صد بار بمیرم به پیش قدمت/ کی توانیم ادا حق اداهای ترا/ آرزوی دلم اینست که باشی تو به خواب/ چشم مالیده زیارت بکنم پای ترا

۲. باران: مجموعه داستانهای کوتاه

محمد حلیم تنویر؛ تصحیح متن فائزه سلیم تنویر. - هلند: انستیتوی تحقیقات بازسازی افغانستان در هلند، ۱۳۸۰. ۱۳۷ ص. رقمی.

مزارات شهر کابل

الحاج محمد ابراهیم خلیل

۳۳۱

تنویر نویسنده و شاعر افغانستانی سال ۱۳۳۳ در کابل چشم به جهان گشود. نخستین داستانش را با عنوان شب امتحان در سال ۱۳۴۸ در مجله ژوندون منتشر کرد. باران قصه رنجهای مردم افغانستان است خاطره‌های تلخ زمان که در دهه‌های چهل و پنجاه بر شرایط اجتماعی و زندگی مردم مستولی شده بود.

این مجموعه شامل داستانهای کوتاه غم ناشناخته، گناه، باران، دختر گورستان (در سمینار نویسندگان افغان در سال ۱۳۵۶ جایزه ادبی را دریافت کرده و به زبان آلمانی در یک مجموعه داستان کوتاه به چاپ رسیده است)، مردی که خاموش بود، حق ننه ره بتی، و دیواز فرو ریخت، در کوچه‌های خاطره می‌باشد.

۳. زنان مشهور در تاریخ افغانستان

نیلاب رحیمی. - افغانستان: [بی‌نا، بی‌تا]، ۱۲۶ ص. رقعی.

سرگذشت مختصری از ۳۲ شاعر و نویسنده و مشاهیر زن افغانستان است، از فاطمه بلخی که در قرن دوم هجری می‌زیسته آغاز و به زهرا بشیر منشی‌زاده ختم می‌شود. در این مجموعه به مشاهیر دیگری مانند رابعه بلخی، گوهرشاد بیگم، مخفی بدخشی، سمنبوی بادغیسی، مریم سرخابی، نفیسه مبارز و... اشاره شده است.

این کتاب با چاپ و صحافت نه چندان چشمگیر با مقدمه نیلاب رحیمی منتشر گردیده است.

۴. ارمغان عشق

غلام محمد شورش. - پاکستان: مرکز نشراتی میوند، ۱۳۷۹. ۱۸۹ ص. وزیری شورش دهاتی در سال ۱۳۰۷ در وزیر آباد کابل بدنیا آمد. غلام محمد نخست «بی‌کس» تخلص میکرد چنان‌که نخستین شعر منتشر شده وی در ۱۳۲۸ بدین تخلص بوده است. اما بعدها تخلصش را به «شورش» تغییر داد در این مجموعه ۴۲۸ غزل شاعر بدون رعایت هیچگونه ترتیب و معیار ثبت گردیده و احتمالاً در جابجایی آنها تاریخ سرایش در نظر گرفته شده است غزلیاتش مشحون از شور و درد، بیان عشق، بی‌مهری معشوق، حسادت رقیب، ناسازگاری ایام و تنگ چشمی روزگار می‌باشد. او در بحرهای مختلف شعر گفته است و ویژگیهای سبک عراقی و خراسانی در اشعارش نمایان است. ارمغان عشق مجموعه‌ای است قابل ستایش در شعر و ادبیات افغانستان.

بیا که راه ترا روز و شب نظاره کنم / برای دیدنت هر لحظه استخاره کنم / زجنت سر کویت نمی‌کشم پا را / روا مدار که خود را ز تو کناره کنم / مرا مگوی که هوای دگر به سر داری / که جان نثار قدوم تو ماه پاره کنم

۳۳۲

۵. پرده‌نشینان هری: مشتمل بر شناسنامه هرات باستان هرات باستان و سخنور زنان نامدار شعر و ادب دری درین شهر

فضل الحق «واقعی اعلم هروی». - پاکستان: ترجمه و تحقیقات القلم - ارباب، ۱۳۸۲. ۱۳۱ ص. رقی

هرات از شهرهای معروف افغانستان است که در دوره‌های مختلف هسته مرکزی شعرا، فضلا، دانشمندان و چهره‌های نامور سیاسی و اجتماعی بوده است. در کتاب حاضر همانطور که از نامش پیداست به شرح دو موضوع پرداخته شده است، اول معرفی شهر تاریخی هرات و دگرگوئیهایی که طی دوره‌های مختلف تاریخی در آن بوجود آمده است و بیان روایات تاریخی در مورد بناهای ایرن شهر و دوم معرفی زنان شاعر، سخنور، ادیب و پژوهشگر شهر هرات می‌باشد.

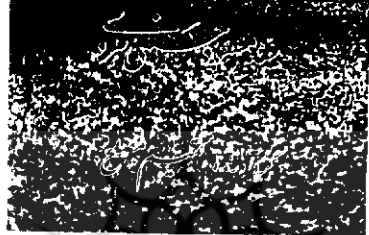
۶. شعله در یادنامه‌های فرهیختگان

جمراد جمشید. - کابل: بنگاه انتشارات میوند، ۱۳۸۴. ۱۹۴ ص. رقی.

افسانه‌های حیات

میر زمان الدین «مصلح»

پیشگام ادب و هنر

جمشید شعله شاعر و نویسنده و از رجال سیاسی افغانستان به سال ۱۲۸۷ ش در چاه آب بدخشان به دنیا آمد. در جوانی به آموزگاری پرداخت و بعدها عضو هیات تحریریه روزنامه اتحاد شدند. وی در عرصه سیاست و ادبیات فعالیت‌های چشمگیری داشتند از جمله آثارشان میتوان از جهاد ملت بخارا و حوادث لقی در شمال هندوکش، غزلیات شعله، ادب بدخشان، شرح حال بیدل و غیره نام برد. کتاب حاضر شامل معرفی آثار، شخصیت و ماندگارهای شعله مرحوم است در قالب یادداشتها و خاطراتی که بزرگان علم و ادب بیان داشته‌اند.

دلا به عشق بتان خسته و خراب توئی / به داغ لاله رخان سینۀ کباب توئی
چه ماتم است که چون شمع کشته در غم آن / همیشه داغ دل و دیده پر آب توئی / به خویش
بین و موجو حال کشتگان غمش / کزان میانه یکی از هزار حساب توئی

۷. مجموعه شعر: افسانه حیات

میر زمان الدین «مصلح»، با تصحیح و مقدمه مسعود حسینی هروی؛ گردآورنده تمیم مصلح. - کابل: [بی جا]، ۱۳۸۲. ۲۱۴ ص. وزیری

میر زمان الدین به تاریخ ۱۳۱۳ در هرات بدنیا آمد. تحصیلات خود را در هرات و کابل دنبال نموده و در ادب و شعر علاقمند و ذوق سرشار داشتند. مجموعه حاضر شامل اشعار این شاعر

کتابت صوفی عرفی

توانا می باشد.

۳۳۴

صبا با بوی خون آورد غم پیغام کابل را / به دود آه اندوده شمیم شام کابل را / کجا دیگر توان
گفتن گلی اندر میان آتش / تداعی مینماید خون و آتش نام کابل را / نشان از مه جبینی بر لب
بامش نمی بینی / یکی با خاک کرده راکت و بوم بام کابل را

۸. ملاشاه بدخشی: آثار و افکار

ظهورالدین احمد؛ مترجم فضل الرحمن فاضل. - کابل: بنگاه انتشارات میوند، ۱۳۸۳. ۵۱ ص. رقی.

مولینا بدخشی از شعرای توانای خاک شاعر خیز بدخشان است سال ولادت او ۹۹۵ هـ. یا ۹۹۶ هـ. می باشد، و از معاصرین میرزا الغ بیک بین شاهرخ است. در این کتاب به سرگذشتنامه شاعر و تصنیفات و رسالات ایشان از جمله رساله مرشد، رساله شاهیه، رساله ولوله، رساله هوش، رساله نسبت و رساله حمد و نعت و رباعیات و مکتوبات اشاراتی شده است.

۹. مزارات کابل

محمد ابراهیم خلیل. - پاکستان: انجمن نشراتی دانش، ۱۳۸۳. هـ. ۱۹۲، ص رقی

باران

نویسنده
دکتر محمد حلیم تنویر

۳۳۵

مزارات کابل کتاب معتبر و ارزشمند است که محقق نامدار محمد ابراهیم خلیل آن را نوشته و در آن نام جمع کثیری از شهدا و عرفا و بزرگان را قید کرده که در کابل و حومه آن آرمیده‌اند. شاعر، تاریخ نگار، دولتمرد، ادب پژوه و خوشنویس افغانستانی به سال ۱۲۷۵ ش در کابل به دنیا آمد این مجموعه حاصل مشاهدات، تتبعات و تحقیقات سالهای متمادی است که خواننده را با شهدا، عرفا، و بزرگانی آشنا می‌سازد. در این مجموعه آثار تاریخی منظوم قید شده که نمونه بارز ادبیات افغانستان به شمار می‌آید.

پرتال جامع علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرتال جامع علوم انسانی